

Syrjintä, saamenkieli, etnisyys, äidinkieli, kielikylypy, päivähoito, kunta, lakisääteiset tehtävät, julkinen etu, uhkasakko

## SYRJINTÄLAUTAKUNTA

**Diaarinumero:** 2012/243

**Antopäivä:** 15.5.2012

Vähemmistövaltuutettu pyysi syrjintälautakuntaa tutkimaan, onko Sodankylän kunta järjestäessään lasten päivähoitoa toiminut yhdenvertaisuuslain ja sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain syrjintäkieltojen vastaisesti ja kieltämään sakon uhalla Sodankylän kuntaa jatkamasta tai uusimasta kunnassa asuviin saamelaisiin kohdistuvaa syrjivää menettelyä. Syrjintälautakunta katsoi, että saamelaisilla lapsilla oli laissa säädetty oikeus päivähoitoon omalla äidinkielellään yhtäläisesti suomenkielisten lasten kanssa. Syrjintälautakunta piti selvitettyinä, että Sodankylän kunnan toteuttamat päivähoitojärjestelyt olivat saamelaislapsia syrjiviä, kun saamenkielisten lasten oikeus päivähoitoon äidinkielellään ei sanottuna ajankohtana ollut toteutunut yhtäläisesti suomenkielisten lasten kanssa. Sillä seikalla, että menettelyn kohteena olleiden saamelaislasten vanhemmat olivat mahdollisesti antaneet sille suostumuksensa, ei ollut asian ratkaisemisen kannalta merkitystä, sillä sekä julkinen että lapsen etu edellyttää, ettei yksilö voi pätevästi antaa suostumustaan etniseen taustaan perustuvalle syrjivälle menettelylle päivähoitojärjestämisessä. Syrjintälautakunta piti selvitettyinä, että Sodankylän kunnan järjestämä saamenkielinen päivähoito oli järjestetty 1.4.2011 alkaen siten, ettei saamenkielisiä lapsia ole asetettu muita vastaavassa tilanteessa olevia lapsia epäsuotuisampaan asemaan, eikä kyse näin ollen ole ollut yhdenvertaisuuslain 6 §:ssä tarkoitettua syrjinnästä. Syrjintälautakunta kielsi Sodankylän kuntaa jatkamasta tai uusimasta saamenkieliseen väestöön kohdistuvaa yhdenvertaisuuslain 6 §:n vastaista etnistä syrjintää päivähoitojärjestämisessä. Syrjintälautakunta harkitsi oikeaksi hylätä hakijan uhkasakko vaatimuksen, koska vastaaja oli näyttänyt päävelvoitteen tulleen täytetyksi.

### **Hakijan vaatimukset:**

Hakija pyytää syrjintälautakuntaa tutkimaan, onko Sodankylän kunta järjestäessään lasten päivähoitoa toiminut yhdenvertaisuuslain ja sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain syrjintäkieltojen vastaisesti ja jos näin on, kieltämään sakon uhalla Sodankylän kuntaa jatkamasta tai uusimasta kunnassa asuviin saamelaisiin kohdistuvaa syrjivää menettelyä. Pyyntö tutkia lasten päivähoitojärjestämistapaa koskee seuraavia tilanteita.

Vähemmistövaltuutettu pyytää tutkimaan oliko Sodankylän kunnan tapa järjestää lasten päivähoitoa A:n tyttärelle B:tä syrjivä hänen etnisen taustansa perusteella (välitön syrjintä).

Hakija yksilöi vaatimuksensa seuraavasti.

1. Sodankylän kunnan tapa järjestää lasten päivähoitoa 1.1.2008 – 5.4.2009

Mainittuna ajanjaksona Sodankylän kunta ei järjestänyt saamenkielistä päivähoitoa missään muodossa, vaan lapsen hoitopaikka oli suomenkielisessä päivähoitossa.

## 2. Sodankylän kunnan tapa järjestää lasten päivähoitoa 6.4.2009 – 12.6.2009

Mainittuna ajanjaksona kunta järjesti kerhotyypistä kielikylpyä Vuotson kielipesässä viisi kertaa viikossa, kolme tuntia päivässä. Samana ajanjaksona kunta järjesti lasten päivähoitoa valtaväestöön kuuluville lapsille heidän omalla äidinkiellään kokopäiväisesti.

## 3. Sodankylän kunnan tapa järjestää lasten päivähoitoa kesällä 2009

Mainittuna ajanjaksona Sodankylän kunta ei järjestänyt saamenkielistä päivähoitoa missään muodossa.

## 4. Sodankylän kunnan tapa järjestää lasten päivähoitoa syksyllä 2009

Sodankylän kunta järjesti syksyllä 2009 saamenkielistä kielipesätoimintaa arkipäivisin kolme tuntia kerrallaan ja toimintaa järjestettiin samoissa tiloissa kuin suomenkielinen perhepäivähoito.

## 5. Sodankylän kunnan tapa järjestää lasten päivähoitoa keväällä 2010

Syksyllä 2009 alkanut kielipesätoiminta jatkui myös kevään 2010.

## 6. Sodankylän kunnan tapa järjestää lasten päivähoitoa lokakuusta 2010 huhtikuulle 2011

Lokakuusta 2010 -huhtikuulle 2011 B:lle ei järjestetty saamenkielistä iltapäivähoitoa, vaan lapsi oli sijoitettuna suomenkieliseen perhepäivähoitoon. Perhepäivähoitaja hoiti lapsia Vuotson kielipesässä, ja B:n hoito oli osittain täysin suomenkielistä ja osittain hän osallistui kielipesän saamenkieliseen toimintaan.

## 7. Sodankylän kunnan tapa järjestää lasten päivähoitoa 1.4.2011 alkaen

Sodankylän kunta yhdisti Vuotson kielipesän ja saamenkielisen päivähoitotoiminnan 1.4.2011 alkaen. Kunnan mukaan ryhmä toimi samassa tilassa yhtenä ryhmänä.

### **Hakijan selvitys tapahtumista:**

B:lle oli haettu saamenkielistä päivähoitoa keväällä 2007. Syksyllä 2007 Sodankylän kunta järjesti saamenkielistä kielikylpytoimintaa Vuotson kielipesässä kokopäiväisesti toimineessa päivähoitoryhmässä, jossa B oli päivähoitossa.

Vuoden 2008 alussa saamenkielinen päivähoitotoiminta kunnassa lakkasi kokonaan, koska Vuotson kielipesän saamenkieliselä työntekijälle ei palkattu sijaista. Seuraavan kerran kielipesätoiminta alkoi huhtikuussa 2009 saamenkielisenä kielikylpytoimintana kolmena tuntina päivässä. Kesällä 2009 saamenkielistä päivähoitoa ei järjestetty missään muodossa. Syksyllä 2009 kielipesätoiminta jatkui kielikylpytoimintana kolmena tuntina päivässä. Toiminta järjestettiin samassa tilassa kuin suomenkielinen päivähoito. Kevään 2010 ajan Vuotsossa jatkui saamenkielinen kielikylpytoiminta, mutta kunnassa ei edelleenkaan järjestetty saamenkielistä päivähoitoa.

Lokakuun 2010 ja huhtikuun 2011 välisenä aikana B oli sijoitettuna suomenkieliseen perhepäivähoitoon. Koska hän kävi esikoulua, hän oli hoidossa iltapäivisin. Tuolloin hoito oli osittain täysin suomenkielistä ja osittain lapsi osallistui kielipesän saamenkieliseen toimintaan. Huhtikuussa 2011 Sodankylän kunta yhdisti kielipesätoiminnan ja saamenkielisen päivähoitotoiminnan.

B on täyttänyt vuonna 2011 seitsemän vuotta ja hän on aloittanut peruskoulun ensimmäisellä luokalla elokuussa 2011.

### **Syrjäntälautakunnan selvityspyyntö Sodankylän kunnalle:**

Vähemmistövaltuutetun lausuntopyyntö johdosta syrjäntälautakunta pyysi Sodankylän kuntaa selvittämään tarkemmin kunnan saamenkielisiä päivähoitojärjestelyjä 1.4.2011 jälkeen. Selvityksen saatuaan

syrijntälautakunta päätti 26.3.2012 olla antamatta asiassa lausuntoa, koska samaa asiaa koskevan hakemuksen hallintolain mukaiset asianosaisten vastaukset ja vastaselitykset olivat vielä saamatta. Syrijntälautakunta ei voinut asian keskeneräisyyden vuoksi antaa pyydettyä lausuntoa ennen pääasiaa koskevan hakemuksen ratkaisemista.

### **Sodankylän kunnan vastaus syrjintälautakunnan selvityspyyntöön:**

Sodankylän kunta on vastauksessaan 27.2.2012 ilmoittanut, että saamenkielisten lasten päivähoito oli 1.4.2011 ja 30.12.2011 välisenä aikana järjestetty siten, että kaikki toiminta kielipesässä oli tapahtunut pelkästään saamen kielellä ja oli perustunut saamelaiseen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Päivähoidossa oli ollut mukana myös suomenkielisiä lapsia, mutta selvä enemmistö lapsista oli ollut saamenkielisiä. Päivähoitoryhmässä olleet suomenkieliset lapset olivat puhuneet saamenkieltä, vaikka heidän äidinkieltensä on suomi. Suomenkielistä hoitajaa ei ole ollut sijaisena 17.4.2011 jälkeen. Tuolloin oli saatu yksi saamenkielinen työntekijä lisää. Päivähoitoryhmässä on nykyisin kolme saamenkielentaitoista työntekijää. Ryhmän lapsista yksi on ollut suomenkielinen ja saamenkielisiä lapsia on ollut 1.8.2011 jälkeen 6-9. Tilanne on pysynyt samana.

### **Sodankylän kunnan vastaus hakemukseen:**

1) Sodankylän kunnan järjestämä lasten päivähoito ajalla 1.1.2008 – 5.4.2009

Sodankylän kunta oli palkannut saamenkielisen päivähoiton työntekijän ajalle 1.9.2007 – 30.6.2008. Työntekijän jäädessä sairauslomalle vuoden 2008 alussa, Sodankylän kunta yritti aktiivisesti saada työntekijän lehti-ilmoituksella, henkilökohtaisilla kyselyillä Vuotson kyläläisiltä ja lukuisilla puhelinkeskusteluilla. Sodankylän kunta ei ole kuitenkaan voinut pakottaa ketään mahdollisesti sopivaa saamenkielistä henkilöä päivähoiton työntekijäksi. Työhön sopivat henkilöt ovat kieltäytyneet saamenkielisestä päivähoitotyöstä, perustelemalla asiaa henkilökohtaisilla syillä ja kyläläisten mielipiteillä. Lukuisista yrityksistä huolimatta, Sodankylän kunta ei saanut palkattua sijaista saamenkieliselle työntekijälle.

2) Sodankylän kunnan järjestämä lasten päivähoito ajalla 6.4.2009 – 12.6.2009

Vuotson kielipesätoiminta käynnistyi 6.4.2009, kun Sodankylän kunnan aktiivisen, jatkuvan hakemisen kautta saatiin palkattua saamenkielinen työntekijä. B sijoitettiin myös kielipesäryhmään, koska yhä edelleenkin Sodankylän kunnan jatkuvasta, aktiivisesta hakemisesta huolimatta saamenkielistä päivähoiton työntekijää ei ollut löytynyt. Sijoittaminen tehtiin yhteistyössä B:n huoltajan kanssa. Lisäksi on huomioitava, että Sodankylän kunnalla on selkeästi ollut tiedossa päivähoiton järjestämisvastuu saamenkielisille lapsille. Sodankylän kunta ei ole jättänyt järjestämättä saamenkielistä päivähoitoa, vaan on aktiivisella yhteistyöllä A:n kanssa yrittänyt etsiä saamenkielistä päivähoiton työntekijää. Kuten jo aiemmin todettiin, kunta ei voi pakottaa työntekijäksi ketään. Viitaten A:n lausuntoon (9.6.2011), on hän itse todennut seuraavaa: ”Sodankylän kunta järjestikin vuonna 2007 syyskuusta lähtien lapselleni saamenkielistä hoitoa kielikylpyryhmässä.” Tämä todistaneen sen, että yhteistyössä vanhempien kanssa Sodankylän kunta on aktiivisesti pyrkinyt järjestämään saamenkielisen päivähoiton niin hyvin kuin sen hetkiset resurssit (tilat ja henkilöstön koulutus ja kielitaito) ovat mahdollistaneet. Saamenkielinen päivähoito kielipesätoiminnan yhteydessä oli A:n mielestä hyvä järjestely hänen lapselleen.

3) Sodankylän kunnan järjestämä päivähoito kesällä 2009

Kesällä 2009 tilajärjestelyjen ja lasten loma-aikojen vuoksi saamenkieliselle päivähoitolle ei ole ollut tarvetta ja sitä ei ole järjestetty laisinkaan. Kesän päivähoitojärjestelyt ovat perustuneet vanhemmilta saatuaan hoidontarve-kyselyn vastaukseen. C:n selvityksessä (4.4.2011) käy ilmi, että ”asian suhteen tehtiin yhteistyötä erityisesti vanhempien kanssa”. Sodankylän kunta on lisäksi pyrkinyt rekrytoimaan saamenkielistä työntekijää mm. lehti-ilmoituksella ja kyselemällä sopivaa työntekijää kyläläisiltä ja vanhemmilta.

4) ja 5) Sodankylän kunnan järjestämä päivähoito syksyllä 2009 ja keväällä 2010

Syksyllä 2009 Sodankylän kunta sai palkattua saamenkielisen lastentarhanopettajan työskentelemään Vuotsossa ja vastaamaan saamenkielisestä kielipesätoiminnasta. Kielipesätoimintaa jouduttiin järjestämään perhepäivähoitajalta vuokraamissa tiloissa, koska muita päivähoitoon sopivia tiloja ei Vuotson kylässä ollut tarjolla. Kielipesätoiminnan ja päivähoidon järjestämisen puitteissa Sodankylän kunta järjesti lukuisia tapaamisia Vuotson kylän vanhempien kanssa. Näihin ratkaisuihin päädyttiin yhteistyössä vanhempien kanssa. Saamenkielisen päivähoidon järjestäminen on ollut Sodankylän kunnan tiedossa ja kunta on koko ajan yrittänyt aktiivisesti saada saamenkielistä työntekijää päivähoitoon. Kielipesätoimintaa on tarjottu myös niille, jotka ovat hakeneet saamenkielistä päivähoitoa ja vanhempien kanssa (A) neuvoteltaessa. Päivähoiton järjestäjä on ollut siinä käsityksessä, että vanhemmat ovat olleet tyytyväisiä tähän järjestelyyn.

#### 6) Sodankylän kunnan järjestämä päivähoito lokakuu 2010 – huhtikuu 2011

B on ollut koulun järjestämässä esiopetuksessa. Koska Vuotson koululla ei ole ollut järjestettynä saamenkielistä iltapäivätoimintaa koululaisille, on lapselle järjestetty mahdollisuus osallistua saamenkieliseen kielipesätoiminnan iltapäivähoitoon osa-aikaisesti (iltapäivisin). Huomioon on otettava se, että lapsi on koulun järjestämässä esiopetuksessa ja lapsen päivähoiton tarve on muuttunut osa-aikaiseksi.

#### 7) Sodankylän kunnan järjestämä päivähoito 1.4.2011 – elokuu 2011

Sodankylän kunta on antanut ajalta 1.4.2011 – elokuu 2011 lisäselvityksen (27.02.2012). Sodankylän kunta yhdisti saamenkielisen kielipesätoiminnan ja saamenkielisen päivähoiton. Huomioon on otettava se, että ryhmät toimivat fyysisesti samassa tilassa, mutta toiminta on eriytetty ryhmiin kielipesän ja saamenkielisen päivähoiton osalta. Työntekijöinä oli yksi saamenkielinen lastentarhanopettaja ja yksi saamenkielinen lastenhoitaja 17.4.2011 alkaen. Keväällä 2011 on ollut sijaisena suomenkielinen työntekijä ajalla 1.4.-16.4.2011, kun saamenkielistä sijaista ei ole ollut saatavilla.

### **Hakijan vastaselitys:**

1. Vähemmistövaltuutettu katsoo, että kyse on välittömän syrjinnän tilanteesta, joten mahdollisen hyväksyttävän syyn olemassa olo ei vaikuta asiaan.

Välittömän syrjinnän määritelmän täyttymiseksi riittää, että jotakuta on kohdeltu epäsuotuisammin kuin jotakuta muuta vertailukelpoisessa tilanteessa. Syrjintämääritelmän täyttymiseksi ei edellytetä tahallisuutta tai tuottamuksellisuutta. Syrjintä voisi perustua sekä aktiiviseen toimintaan että toimimatta jättämiseen perustuvaan eri asemaan asettamiseen (HE 44/2003 vp, s. 44). Lisäksi kunnilla on yhdenvertaisuuslain 4 §:n mukaan velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta kaikessa toiminnassaan tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti.

Lisäksi vähemmistövaltuutettu toteaa, että Sodankylän kunta ei ole vastauksessaan esittänyt syrjintälautakunnalle sellaisia seikkoja, jotka voisivat heikentää vähemmistövaltuutetun hakemuksessa esittämien vaatimusten perusteita. Kunta ei ole vastauksessaan tuonut esille seikkoja, joiden avulla kunta pystyisi osoittamaan, että syrjintäkieltoa ei ole rikottu. Kunta ei ole tuonut esille seikkoja, jotka puhuisivat sen puolesta, että kunta olisi riittävän aktiivisesti ja ajoissa, sekä saamen kielilain sisältämän erityisen velvollisuuden mukaisesti, pyrkinyt palkkaamaan saamenkielisen työntekijän kunnan palvelukseen.

Kunnan menettely on ollut selkeästi B:tä syrjivä, koska kyseisenä ajanjaksona saamenkielistä päivähoitoa ei ole järjestetty missään muodossa, vaikka kunnille on lasten päivähoidosta annetun lain 11 §:n 2 momentissa asetettu velvollisuus järjestää päivähoitoa myös saamen kielellä.

Apulaisoikeusasiamies on ratkaisussaan (3209/4/08) muun muassa todennut, että kunnan on otettava huomioon palvelujen järjestämisessä perustuslain 6 §:n yhdenvertaisen kohtelun vaatimukset. Ratkaisussa todetaan niin ikään, että kunnan on huolehdittava siitä, että päivähoitoa voidaan antaa saamen kielellä.

2. Vähemmistövaltuutettu katsoo kyse olevan niin ikään välittömän syrjinnän tilanteesta.

Kyseisenä ajanjaksona kunta järjesti saamenkielistä toimintaa Vuotson kielipesässä. Toiminta oli kerhotyypistä kielikylpyä ja toimintaa järjestettiin viisi kertaa viikossa, kolmen tunnin ajan päivässä. Muun ajan hoitopäivästä lapsi oli suomenkielisessä päivähoitossa.

Vähemmistövaltuutetun näkemyksen mukaan kunnan menettely on ollut selkeästi B:tä syrjivä, koska hänelle ei ole kyseisenä ajanjaksona järjestetty päivähoitoa hänen omalla äidinkielellään. Sen sijaan kunnassa asuville äidinkieleltään suomenkielisille lapsille on samaan aikaan järjestetty kokopäiväistä päivähoitoa heidän omalla äidinkielellään. Päivähoitolain säännös oikeudesta päivähoitoon omalla äidinkielellä ei voi tarkoittaa, että päivähoito olisi päivähoitolain säännösten mukaan järjestettyä, jos hoitoa on tarjolla kolme tuntia päivässä, kielikylpymuodossa toteutettuna. Näin ollen vähemmistövaltuutettu pitää riidattomana, että saamelaislapselle ei ole järjestetty päivähoitoa hänen omalla äidinkielellään siten kuin valtaväestöön kuuluville lapsille on järjestetty, vaan kyse on lain esitöissä mainitusta välittömän syrjinnän tilanteesta. Sodankylän kunnassa asuvalla perheellä ei ole ollut mahdollisuuksia valita tavanomaista päivähoitoa lapsen omalla äidinkielellä, koska kunta ei ole sellaista päivähoitoa järjestänyt.

Kunta toteaa syrjintälautakunnalle antamassaan selvityksessä, että ”Saamenkielinen päivähoito kielipesätoiminnan yhteydessä oli A:n mielestä hyvä järjestely hänen lapselleen”. Saamenkielinen kielipesä ja myöhemmin kielikylpykerho oli ainoa päivähoitovaihtoehto, jota Sodankylän kunta tarjosi saamenkieliselle lapselle. A:n mukaan hänen tiedustellessa saamenkielisestä päivähoitosta syksyllä 2007, kunnan päivähoitovastaava kertoi, että heidän prioriteettinaan on sillä hetkellä saada kuntaan erityislastentarhanopettaja. Lapsen päivähoito kielipesässä oli varmasti parempi ratkaisu kuin kokonaan suomenkielinen päivähoito. Tämä ei kuitenkaan poista sitä tosiasiaa, että lapsen päivähoito ei ollut kokonaan saamenkielistä, vaikka A oli kunnalle toimittamassaan päivähoitohakemuksessa nimenomaan ilmoittanut hakevansa kokopäiväistä saamenkielistä päivähoitoa.

Päivähoitolain 11 §:n 2 momentin säännös ei voi tarkoittaa, että lapsen hoito katsottaisiin mainitun oikeussäännöksen mukaiseksi, jos hoitoa on tarjolla kolme tuntia päivässä, kielikylpynä toteutettuna. Kuten apulaisoikeuskanslerin päätöksessä (813/1/89) todetaan, kunnan on huolehdittava siitä, että päivähoitoa on saatavissa lapsen omalla äidinkielellä jatkuvasti. Lapin lääninhallituksen ratkaisussa (LLH-2005–0622/So-18) todettiin, että pelkkä saamenkielisen lapsen mahdollisuus kommunikoida halutessaan jonkin ryhmässä työskentelevän saamenkielisen työntekijän kanssa ei riitä täyttämään lain asettamia velvoitteita. Apulaisoikeusasiemiehen ratkaisussa (3209/4/08) todetaan, että laissa ei ole nimenomaista perustetta olla järjestämättä yhdellekin lapselle enemmän saamenkielistä päivähoitoa sitä vaadittaessa.

Kunta ei ole vastauksessaan tuonut esille seikkoja, joiden avulla kunta pystyisi osoittamaan, että syrjintäkieltoa ei ole rikottu.

3. Vähemmistövaltuutettu katsoo kyse olevan välittömän syrjinnän tilanteesta.

Kunnan selvityksen mukaan ”Kesällä 2009 tilajärjestelyiden ja lasten loma-aikojen vuoksi saamenkieliselle päivähoitolle ei ollut tarvetta ja sitä ei järjestetty laisinkaan. Kesän päivähoitojärjestelyt ovat perustuneet vanhemmilta saatuun hoidontarve-kyselyn vastaukseen.” A:n mukaan kesällä 2009 B:lle oli kuitenkin haettu saamenkielistä päivähoitoa ajalle 1. – 18.6. sekä 3.8. lähtien aina seuraavan vuoden kesään saakka. Kunnan ja A:n näkemykset kesäajan hoidontarpeesta eroavat täten toisistaan.

Kunnan menettely on ollut selkeästi B:tä syrjivä A:n ilmoittettua edellä mainitulla tavalla kesäajan hoidontarpeesta, koska kyseisenä ajanjaksona saamenkielistä päivähoitoa ei ole järjestetty missään muodossa, vaikka kunnille on lasten päivähoitosta annetun lain 11 §:n 2 momentissa asetettu velvollisuus järjestää päivähoitoa myös saamenkielellä. Viittaamme siihen, mitä edellä kohdan 1. yhteydessä on todettu siitä, että kunta ei järjestänyt saamenkielistä päivähoitoa missään muodossa.

Kunta ei ole vastauksessaan tuonut esille seikkoja, joiden avulla kunta pystyisi osoittamaan, että syrjintäkieltoa ei ole rikottu.

4. ja 5. Vähemmistövaltuutettu katsoo kyse olevan välittömän syrjinnän tilanteesta.

Kyseisenä ajanjaksona saamenkielistä toimintaa järjestettiin Vuotson kielipesässä. Toiminta oli edelleen kerhotyypistä kielikylpyä ja toimintaa järjestettiin arkipäivisin, kolme tuntia kerrallaan. Muun ajan hoitopäivästä B oli suomenkielisessä päivähoitossa. Viittaamme siihen, mitä edellä kohdan 2. yhteydessä kielikylpyperiaatteella järjestystä toiminnasta on lausuttu.

Kunta toteaa selvityksessään, että ”Päivähoidon järjestäjä on ollut siinä käsityksessä, että vanhemmat ovat olleet tyytyväisiä tähän järjestelyyn”. Sodankylän kunta ei kuitenkaan tarjonnut vuoden 2008 alun jälkeen saamenkieliselle lapselle muuta saamenkielistä toimintaa kuin kielikytkerho saamenkielisen päivähoiton yhteydessä. Päivähoidon järjestäjä ei ole voinut olla tietämätön saamenkielisen hoidon tarpeesta, koska asia on tuotu esiin vanhempainilloissa. Asia otettiin A:n mukaan esiin muun muassa vanhempainillassa, jossa päivähoitoa ohjaaja pyysi vanhempia ja perhepäivähoitajaa laatimaan muuttuneen tilanteen vuoksi uuden päivähoitosopimuksen B:lle. Tuossa yhteydessä A:n mukaan tiedusteltiin, onko sopimuksen laatimisella vaikutusta siihen, saako lapsi jatkossa saamenkielistä päivähoitoa. Päivähoidon ohjaajan mukaan sopimuksen laatiminen ei vaikuttaisi asiaan.

Lapsen päivähoito kielipesässä oli varmasti parempi ratkaisu kuin kokonaan suomenkielinen päivähoito. Tämä ei kuitenkaan poista sitä tosiasiaa, että lapsen päivähoito ei ollut kokonaan saamenkielistä, vaikka A oli kunnalle toimittamassaan päivähoitohakemuksessa nimenomaan ilmoittanut hakevansa kokopäiväistä saamenkielistä päivähoitoa, ei kielikytkerhönä.

Kunta ei ole vastauksessaan tuonut esille seikkoja, joiden avulla kunta pystyisi osoittamaan, että syrjäntäkieltoa ei ole rikottu.

#### 6. Vähemmistövaltuutettu katsoo kyse olevan välittömän syrjinnän tilanteesta

Kunta toteaa vastauksessaan, että ”Huomioon on otettava se, että lapsi on koulun järjestämässä esiopetuksessa ja lapsen päivähoitoon tarve on muuttunut osa-aikaiseksi”. Päivähoitolain säännös oikeudesta saamenkieliseen päivähoitoon koskee koko oppivelvollisuusiän edeltävää aikaa. Toisin sanoen esikoululaisella on oikeus saamenkieliseen iltpäivähoitoon samalla tavoin kuin hänellä on oikeus kokopäiväiseen päivähoitoon ennen esikouluikää. Sillä, että B:n päivähoitoon tarve oli muuttunut osa-aikaiseksi, ei ole merkitystä asian oikeudellisen arvioinnin kannalta.

B:tä on kohdeltu epäsuotuisammin kuin kunnassa asuvia äidinkieleltään suomenkielisiä lapsia, koska suomenkielisille lapsille järjestettiin iltpäivähoito heidän omalla äidinkielellään koko sille ajalle kuin tarve oli, mutta B:lle ei.

Kunta ei ole vastauksessaan tuonut esille seikkoja, joiden avulla kunta pystyisi osoittamaan, että syrjäntäkieltoa ei ole rikottu.

#### Kunnan selvityksen kohta 7. sekä kunnan lisäselvitys

Kunnan selvityksen perusteella näyttäisi siltä, että kunta on kehittänyt saamenkielisiä päivähoitopalveluitaan 1.4.2011 alkaen. Ajalla 1-16.4.2011 kielipesässä/päivähoitossa on työskennellyt sijaisena suomenkielinen työntekijä. On siten selvää, että tuona ajanjaksona päivähoitoryhmän toiminta ei ole ollut kokonaan saamenkielistä.

Huhtikuun alussa 2011 B kävi edelleen saamenkielistä esikoulua ja hän oli iltpäivähoitossa kielipesässä/päivähoitossa. Tietojemme mukaan lapsen päivähoitotarve huhti-toukokuussa 2011 oli kuitenkin olennaisesti pienempi kuin aikaisemmin ja lapsi oli A:n mukaan hoidossa vain muutamia päiviä kyseisenä ajanjaksona. Kesälle 2011 B:lle oli A:n mukaan haettu kokopäivähoitoa 10 päiväksi kesä- ja elokuussa. Tietojemme mukaan kunta järjestikin kesällä 2011 kokopäiväistä saamenkielistä päivähoitoa.

Vähemmistövaltuutettu pitää tärkeänä ja hyvänä asiana Sodankylän kunnan kehittämistyötä saamenkielisen päivähoitoon suhteen. On hyvä, että tämän hetkinen tilanne Sodankylän kunnassa on saamenkielisen päivähoitoon osalta parempi kuin aiemmin ja että kunta on onnistunut rekrytoimaan saamenkielentaitoista, koulutettua henkilökuntaa. Tilanteen arvioiminen tämän hetkisen tilanteen valossa ei kuitenkaan ole keskeistä, vaan saamenkielisen päivähoitoon tilaa on arvioitava niiden olosuhteiden valossa, jotka vallitsivat silloin, kun B oli oikeutettu päivähoitoon omalla äidinkielellään ja silloin, kun hänelle oli haettu saamenkielistä päivähoitoa.

Hakemuksessa sekä yllä mainituilla perusteilla vähemmistövaltuutettu katsoo, että Sodankylän kunnan menettely ja tapa järjestää lasten päivähoitoa on ollut kunnassa asuvaa B:tä syrjivä hänen etnisen taustansa

perusteella. B:tä on syrjitty hänen etnisen taustansa perusteella sosiaalipalveluiden saamisessa sosiaalihuollon asiakaslain ja yhdenvertaisuuslain syrjintäkieltojen vastaisesti.

Vähemmistövaltuutettu katsoo, että syrjintälautakunnan tulisi kieltää Sodankylän kuntaa sakon uhalla jatkamasta tai uusimasta saamelaislapsia syrjivää menettelyä.

### **Esittelijän päätösesitys:**

1. Syrjintälautakunta kieltää Sodankylän kuntaa jatkamasta tai uusimasta B:hen ja muuhun saamenkieliseen väestöön kohdistuvaa yhdenvertaisuuslain 6 §:n vastaista etnistä syrjintää päivähoidon järjestämisessä.
2. Syrjintälautakunta harkitsee oikeaksi hylätä hakijan uhkasakkovaatimuksen, koska vastaaja on näyttänyt päävelvoitteen tulleen täytetyksi.

### **Perustelut:**

Yhdenvertaisuuslain (21/2004) 6 §:n 1 momentin mukaan ketään ei saa syrjiä iän, etnisen tai kansallisen alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen tai muun syyn perusteella.

Välittömällä syrjinnällä tarkoitetaan sitä, että jotakuta kohdellaan epäsuotuisammin kuin jotakuta muuta kohdellaan, on kohdeltu tai kohdeltaisiin vertailukelpoisessa tilanteessa.

Epäsuotuisammalla kohtelulla tarkoitetaan sellaista kohtelua, joka aiheuttaa yksilölle haittaa, kuten esimerkiksi saamatta jääneitä etuisuuksia, taloudellista tappiota, valinnanmahdollisuuksien vähenemistä tai vastaavaa verrattuna siihen, miten jotakuta muuta kohdellaan vertailukelpoisessa tilanteessa. Vertailu ei välttämättä edellyttäisi vertailua todellisten tilanteiden välillä, vaan vertailukohteena voisi olla esimerkiksi myös se, miten henkilöitä yleensä kohdellaan (HE 44/2003 vp, s. 42).

Välillisenä syrjintänä pidetään sitä, että näennäisesti puolueeton säännös, peruste tai käytäntö saattaa jonkun erityisen epäedulliseen asemaan muihin vertailun kohteena oleviin nähden, paitsi jos säännöksellä, perusteella tai käytännöllä on hyväksyttävä tavoite ja tavoitteen saavuttamiseksi käytetyt keinot ovat asianmukaisia ja tarpeellisia.

Yhdenvertaisuuslain 4 §:n 1 momentin mukaan viranomaisilla on velvollisuus edistää yhdenvertaisuutta. Viranomaisten tulee kaikessa toiminnassaan edistää yhdenvertaisuutta tavoitteellisesti ja suunnitelmallisesti sekä vakiinnuttaa sellaiset hallinto- ja toimintatavat, joilla varmistetaan yhdenvertaisuuden edistäminen asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa. Viranomaisten tulee erityisesti muuttaa niitä olosuhteita, jotka estävät yhdenvertaisuuden toteutumista.

Yhdenvertaisuuslain 4 §:n 2 momentin mukaan viranomaisilla tarkoitetaan 4 §:ssä valtion ja kuntien viranomaisia. Viranomaisella tarkoitetaan myös julkisoikeudellista yhdistystä ja yksityisiä toimijoita niiden hoitaessa julkisia hallintotohtavia sekä valtion liikelaitoksia.

Yhdenvertaisuuslain tulkinta on sidottu sillä toimeenpantaviin Euroopan yhteisön direktiiveihin niin, että lain säännöksiä on tulkittava direktiiveissä tarkoitettulla tavalla, vaikka säännösten sanamuodot eivät kansallisen oikeusjärjestyksen muotoon kirjoitettuna kaikin osin täysin vastaisikaan direktiivien sanamuotoja. Lain säännösten tulkinnat seuraavat EY:n tuomioistuimen mainittujen direktiivien säännöksistä antamia tulkintaratkaisuja (HE 44/2003 vp, s.32).

Rodusta tai etnisestä alkuperästä riippumattoman yhdenvertaisen kohtelun periaatteen täytäntöönpanosta 29.6.2000 annetun neuvoston direktiivin (2000/43/EY) johdanto-osan 25 kohdan mukaan direktiivissä säädetään vähimmäisvaatimuksista, ja siten jäsenvaltiot voivat antaa tai pitää voimassa edullisempia säännöksiä. Direktiivin täytäntöönpanoa ei tulisi käyttää perusteena jäsenvaltiossa vallitsevan tilanteen heikentämiseksi. Direktiivin 6 artiklan 1 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat ottaa käyttöön tai pitää voimassa säännöksiä, jotka ovat yhdenvertaisen kohtelun turvaamiseksi edullisempia kuin tämän direktiivin säännökset ja 2 kohdan mukaan direktiivin täytäntöönpano ei ole missään tapauksessa peruste alentaa jäsenvaltiossa jo saavutettua syrjinnänvastaisen suojan tasoa tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluvissa asioissa.

Edellä mainitun direktiivin (2000/43/EY) 5 artiklan mukaan täydellisen yhdenvertaisuuden toteuttamiseksi käytännössä, yhdenvertaisen kohtelun periaate ei estä jäsenvaltioita pitämästä voimassa tai toteuttamasta erityistoimenpiteitä, joiden tarkoituksena on ehkäistä tai hyvittää henkilöiden rotuun tai etniseen alkuperään liittyviä haittoja.

Syrjinnän edellytysten täyttymiseksi ei välttämättä tarvita nimenomaista yksilöintiä eli syrjinnän kohdentamista johonkin tiettyyn henkilöön (EYT ennakkoratkaisu direktiivin 2000/43/EY soveltamisesta, *Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding v. Firma Feryn NV*, C-54/07, 10.6.2008, kpl 41, 3 kohta).

Euroopan ihmisoikeustuomioistuin on todennut romanilasten koulunkäynnin järjestämistä arvioidessaan, ettei yksilön luopumista oikeudesta olla joutumatta rotusyrjinnän kohteeksi voida hyväksyä, koska se olisi vastoin tärkeää julkista etua (EIT Suuri jaosto, 13.11.2007, asia no. 57325/00, *D.H. ym. V. Tshekin tasavalta*, kpl. 204).

Yhdenvertaisuuslakia sovelletaan sen 2 §:n 2 momentin mukaan sosiaali- ja terveyspalveluihin.

Saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 3 §:n 1 momentin 1 kohdan mukaan saamelaisella tarkoitetaan tässä laissa henkilöä, joka pitää itseään saamelaisena edellyttäen, että hän itse tai ainakin yksi hänen isovanhemmistaan on oppinut saamen kielen ensimmäisenä kielenään.

Perustuslain (731/1999) 6 §:n 2 momentin mukaan ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan sukupuolen, iän, alkuperän, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, terveydentilan, vammaisuuden tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella.

Perustuslain 17 §:n 3 momentin mukaan saamelaisilla alkuperäiskansana on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan.

Perustuslain 22 §:n mukaan julkisella vallalla on velvollisuus turvata perus- ja ihmisoikeuksien toteutuminen.

Hallituksen esitys (HE 309/1993) lähti siitä, että kunnille perusoikeusuudistuksesta mahdollisesti aiheutuvista uusista tehtävistä ja velvoitteista on säädettävä lailla.

Sosiaalihuoltolain (710/1982) 17 §:n mukaan kunnan tehtäviin kuuluu huolehtia mm. lasten päivähoiton järjestämisestä sen mukaan kuin siitä erikseen säädetään.

Sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain (812/2000) 4 §:n 1 momentin mukaan asiakkaalla on oikeus saada sosiaalihuollon toteuttajalta laadultaan hyvää sosiaalihuoltoa ja hyvää kohtelua ilman syrjintää ja 2 momentin mukaan sosiaalihuoltoa toteutettaessa on otettava huomioon asiakkaan toivomukset, mielipide, etu ja yksilölliset tarpeet sekä hänen äidinkieltensä ja kulttuuritautansa.

Lasten päivähoidosta säädetään tarkemmin lasten päivähoidosta annetussa laissa (36/1973, jäljempänä päivähoitolaki) ja lasten päivähoidosta annetussa asetuksessa (239/1973, jäljempänä päivähoitoasetus).

Päivähoitolain 11 §:n 1 momentin mukaan kunnan on huolehdittava siitä, että lasten päivähoitoa on saatavissa kunnan järjestämänä tai valvomana siinä laajuudessa ja sellaisin toimintamuodoin kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää, ja 11 §:n 2 momentin mukaan kunnan on lisäksi huolehdittava siitä, että lasten päivähoitoa voidaan antaa lapsen äidinkielenä olevalla suomen-, ruotsin- tai saamenkielellä. Hallituksen esityksessä (HE 196/1981) pidetään lapsen kehityksen ja oppimismahdollisuuksien kannalta erityisen tärkeänä, että lasten päivähoitoa annetaan lapsen omalla äidinkielellä. Kunnan tulee huolehtia siitä, että lapsille voidaan antaa päivähoitopalvelut heidän omalla äidinkielellään.

Päivähoitoasetuksen 1 a §:n mukaan lasten päivähoidosta annetun lain 2 a §:ssä tarkoitettuihin kasvatustavoitteisiin kuuluu myös suomen- tai ruotsinkielisten, saamelaisten, romanien ja eri maahanmuuttajaryhmien lasten oman kielen ja kulttuurin tukeminen yhteistyössä kyseisen kulttuurin edustajan kanssa.

Eduskunta on yhdenvertaisuuslakia käsitellessään (TyVM 7/2003 vp - HE 44/2003 vp) korostanut viranomaisten yhdenvertaisuuden edistämismääräyksen yhteydessä, että viranomaiset laatiessaan



yhdenvertaisuussuunnitelmia ottavat huomioon maahanmuuttajien ohella myös perinteiset kansalliset vähemmistömme saamelaiset ja romanit. Erityistä huomiota tulee kiinnittää saamelaisten oikeuksiin alkuperäiskansana.

Syrjinnän käsitettä tulkittaessa on otettava huomioon paitsi yhdenvertaisuuslaki myös perustuslaki ja kansainväliset ihmisoikeussopimukset sekä Euroopan unionin oikeusnormisto.

Koska hakija on esittänyt selvitystä, jonka perusteella voidaan olettaa yhdenvertaisuuslain 6 §:n syrjintäkieltoa rikotun, on vastaajan yhdenvertaisuuslain 17 §:n mukaan osoitettava, että kieltoa ei ole rikottu.

Syrjintälautakunta on tutkinut asian seuraavasti.

## 1. Sodankylän kunnan tapa järjestää lasten päivähoitoa 1.1.2008 – 5.4.2009

Sodankylän kunta ei järjestänyt saamenkielistä päivähoitoa missään muodossa, vaan lapsen hoitopaikka oli suomenkielisessä päivähoitossa.

Lasten päivähoitosta annetun lain 11 §:n 2 momentin mukaan kunnan on huolehdittava siitä, että lasten päivähoitoa voidaan antaa lapsen äidinkielenä olevalla suomen-, ruotsin- ja saamenkielellä. Päivähoitolaissa nämä kielet on siis asetettu yhtäläiseen asemaan päivähoiton järjestämisvelvoitteen kannalta. Päivähoitolain esitöistä (HE 196/1981, s.2) käy ilmi, että viittaus näihin kieliin lisättiin lakiin nimenomaan silmälläpitäen tilanteita, joissa lapsen äidinkieli on kunnassa vähemmistön kielenä, jotta turvataan lasten päivähoiton antaminen lapsen omalla äidinkielellä.

Saamenkielen osalta on huomioon otettava myös sen asema perustuslaissa ja kansainvälisissä sopimuksissa erityistä suojaa nauttivan pienenä vähemmistönä olevan alkuperäiskansan äidinkielenä, joka on kansainvälisesti luokiteltu uhanalaiseksi kieleksi. Saamelaiskäräjälain 3 §:n mukaan saamelaisuuden määrittelyyn kuuluu saamenkieli omana tai isovanhempien äidinkielenä. Saamenkieli liittyy siis erityisen vahvasti saamelaisten etniseen identiteettiin alkuperäiskansana. Syrjintä saamenkielisten palvelujen saamisessa vaikuttaa syrjivästi suoraan saamelaisten etniseen identiteettiin ja alkuperään. Saamenkielisen päivähoiton asianmukaisella järjestämisellä on merkittävä vaikutus lapsen mahdollisuuksiin osallistua myöhemmin kouluopintoihin saamenkielellä. Näin ollen yhdenvertaisuuslain 6 § 2 momenttia on sovellettava Sodankylän kunnan menettelyyn saamenkielisen päivähoiton järjestämisessä.

Päivähoiton järjestäminen lapsen äidinkielellä on kunnan lakisääteinen velvollisuus, johon kunnan tulee varata riittävät resurssit, joten resurssipulalla tai muulla vastaavalla seikalla ei ole merkitystä asian oikeudellisessa arvioinnissa tässä yhteydessä. Kunnan järjestämisvelvollisuutta arvioitaessa on otettava huomioon myös yhdenvertaisuuslain 4 §, joka edellyttää kunnan ryhtyvän sellaisiin suunnitelmallisiin ja tavoitteellisiin toimenpiteisiin, joilla varmistetaan yhdenvertaisuuden edistäminen asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa. Kunnan tulee erityisesti muuttaa niitä olosuhteita, jotka estävät yhdenvertaisuuden toteutumista.

Sodankylän kunta on järjestänyt saamenkielisten lasten päivähoitoa sanottuna ajankohtana siten, että saamenkielisten lasten päivähoito on järjestetty kokonaan suomenkielellä.

Lasten päivähoitosta annettu laki velvoittaa yksiselitteisesti kunnan järjestämään lapselle päivähoitoa saamenkielellä, kun se on lapsen äidinkieli.

Saamenkielisten lasten oikeus päivähoitoon äidinkielellään ei sanottuna ajankohtana ole toteutunut yhtäläisesti suomenkielisten lasten kanssa. Näin saamenkielisiä lapsia on kohdeltu päivähoiton järjestämisessä heille haittaa aiheuttaen epäsuotuisammin kuin suomenkielisiä lapsia on kohdeltu.

Syrjintälautakunta katsoo, että Sodankylän kunnan toteuttama päivähoitojärjestely on ollut saamenkielisiä lapsia syrjivä (*välitön syrjintä*) heidän etnisen taustansa perusteella niin saamenkielisten lasten suhteen yleisesti kuin B:n osalta erityisesti.

## 2. Sodankylän kunnan tapa järjestää lasten päivähoitoa 6.4.2009 – 12.6.2009

Sodankylän kunta on järjestänyt saamenkielisten lasten päivähoitoa sanottuna ajankohtana siten, että saamenkieliset lapset ovat saaneet päivähoitoa äidinkielellään viisi kertaa viikossa kolme tuntia kerrallaan kielikylpyperiaatteen mukaisesti. Vastaavana ajankohtana suomenkieliset lapset ovat saaneet päivähoitoa äidinkielellään normaalisti.

Valtioneuvoston 28.2.2002 antamassa periaatepäätöksessä varhaiskasvatuksen valtakunnallisista linjauksista sekä varhaiskasvatuksen perusteissa todetaan, että kielikylpyä voidaan järjestää toisella kotimaisella tai vähemmistökielillä kolmen vuoden iästä lähtien pääsääntöisesti lapsille, joiden äidinkieli on paikkakunnan enemmistön kieli. Näin ollen kielikylpy on tarkoitettu muun kielen kuin äidinkielen oppimiseksi.

Saamenkielisten lasten oikeus päivähoitoon äidinkielellään ei sanottuna ajankohtana ole toteutunut yhtäläisesti suomenkielisten lasten kanssa.

Edellä sekä 1. kohdassa mainituilla ja muutoin päätöksestä ilmenevillä perusteilla syrjintälautakunta katsoo, että Sodankylän kunnan toteuttama päivähoitojärjestely on ollut saamenkielisiä lapsia syrjivä (*välitön syrjintä*) heidän etnisen taustansa perusteella niin saamenkielisten lasten suhteen yleisesti kuin myös B:n osalta.

### 3. Sodankylän kunnan tapa järjestää lasten päivähoitoa kesällä 2009

Sodankylän kunnan selvityksen mukaan saamenkieliselle päivähoidolle ei ole ollut tarvetta kesällä 2009, mutta toisaalta Sodankylän kunta ilmoittaa pyrkineensä rekrytoimaan saamenkielistä työntekijää.

Vähemmistövaltuutetun selvityksen mukaan B:lle oli kuitenkin haettu saamenkielistä päivähoitoa ajalle 1. – 18.6. sekä 3.8. lähtien aina seuraavan vuoden kesään saakka.

Sodankylän kunta ei järjestänyt saamenkielistä päivähoitoa missään muodossa kesällä 2009.

Edellä 1. kohdassa mainituilla ja muutoin päätöksestä ilmenevillä perusteilla syrjintälautakunta katsoo, että Sodankylän kunnan toteuttama päivähoitojärjestely on ollut saamenkielisiä lapsia syrjivä (*välitön syrjintä*) heidän etnisen taustansa perusteella niin saamenkielisten lasten suhteen yleisesti kuin myös B:n osalta.

### 4. ja 5. Sodankylän kunnan tapa järjestää lasten päivähoitoa syksyllä 2009 ja keväällä 2010

Sodankylän kunta on järjestänyt saamenkielisten lasten päivähoitoa sanottuna ajankohtana siten, että saamenkieliset lapset ovat saaneet päivähoitoa äidinkielellään viisi kertaa viikossa kolme tuntia kerrallaan kielikylpyperiaatteen mukaisesti. Vastaavana ajankohtana suomenkieliset lapset ovat saaneet päivähoitoa äidinkielellään normaalisti.

Sillä seikalla, että menettelyn kohteena olleiden saamelaislasten vanhemmat ovat mahdollisesti antaneet sille suostumuksensa, ei ole asian ratkaisemisen kannalta merkitystä, sillä sekä julkinen että lapsen etu edellyttää, ettei yksilö voi pätevästi antaa suostumustaan etniseen taustaan perustuvalle syrjivälle menettelylle päivähoiton järjestämisessä.

Edellä sekä 1. ja 2. kohdassa mainituilla ja muutoin päätöksestä ilmenevillä perusteilla syrjintälautakunta katsoo, että Sodankylän kunnan toteuttama päivähoitojärjestely on ollut saamenkielisiä lapsia syrjivä (*välitön syrjintä*) heidän etnisen taustansa perusteella niin saamenkielisten lasten suhteen yleisesti kuin myös B:n osalta.

### 6. Sodankylän kunnan tapa järjestää lasten päivähoitoa lokakuusta 2010 huhtikuulle 2011

Esikoulua käynyt B oli lokakuusta 2010 alkaen iltapäivähoitossa suomenkielisessä perhepäivähoitossa Vuotson kielipesässä, jonka toiminta oli suomen- ja saamenkielistä. Suomenkielisen perhepäivähoiton toiminta oli osin täysin suomenkielistä ja osin järjestetty yhdessä kielipesän kanssa. Kielipesätoimintaa järjestettiin kello 9-15 välisenä aikana. Kun kielipesätoiminta loppui kello 15, oli B:n iltapäivähoito täysin suomenkielistä.

Suomenkielisille lapsille järjestettiin iltapäivähoito heidän omalla äidinkielellään koko sille ajalle kuin tarve oli, mutta B:lle ei, joten häntä on kohdeltu epäsuotuisammin (*välitön syrjintä*) kuin kunnassa asuvia äidinkieleltään suomenkielisiä lapsia.

#### 7. Sodankylän kunnan tapa järjestää lasten päivähoitoa 1.4.2011 alkaen

Syrjintälautakunnan saaman selvityksen mukaan saamenkielinen päivähoito on Vuotsossa järjestetty 1.4.2011 alkaen siten, että päivähoitoryhmän toiminta on ollut saamenkielistä ja perustunut saamelaiseen varhaiskasvatussuunnitelmaan. Vaikka kaikkien ryhmässä olleiden lasten äidinkieleksi ei ole merkitty saamenkieli, kaikki lapset päivähoitoryhmässä ovat puhuneet saamenkieltä. Selvä enemmistö lapsista on ilmoitettu äidinkieleltään saamenkielisiksi. Saamenkielentaitoisia työntekijöitä päivähoitoryhmässä on ollut kolme, paitsi 1.-16.4.2011, jolloin päivähoitoryhmässä on ollut yksi suomenkielien sijainen.

Syrjintälautakunta pitää selvitetynä, että Sodankylän kunnan järjestämä saamenkielinen päivähoito on järjestetty 1.4.2011 alkaen siten, ettei saamenkielisiä lapsia ole asetettu muita vastaavassa tilanteessa olevia lapsia epäsuotuisampaan asemaan, eikä kyse näin ollen ole ollut yhdenvertaisuuslain 6 §:ssä tarkoitetusta B:n tai muiden saamenkielisten lasten syrjinnästä (*välitön syrjintä*). Kahden viikon pituisella sairauslomajaisuudella, jota hoiti suomenkielinen työntekijä, ei ole saadun selvityksen mukaan ollut päivähoitojärjestämiseen sellaista vaikutusta, että syrjintälautakunta arvioisi B:n tai muiden saamenkielisten lasten tulleen syrjityksi (*välitön syrjintä*) yhdenvertaisuuslain 6 §:ssä tarkoitetulla tavalla taikka joutuneen erityisen epäedulliseen asemaan (*välillinen syrjintä*) päivähoitojärjestelyjen kokonaisuus huomioon ottaen.

#### **Päätös:**

Syrjintälautakunta päätti hyväksyä esittelijän päätösesityksen perusteluineen.

#### **Lainkohdat:**

Yhdenvertaisuuslaki 2 §:n 2 momentin 1 kohta, 4 §, 6 §:n 2 momentin 1 ja 2 kohta, 13 §:n 1 momentin 2 kohta, 17 §,  
Vähemmistövaltuutetusta ja syrjintälautakunnasta annettu laki 7 i §,  
Laki saamelaiskäräjistä 3 § 1 momentti, 1 kohta,  
Sosiaalihuoltolaki 17 §,  
Laki lasten päivähoidosta 2 a §, 11 §:n 1 ja 2 momentti,  
Päivähoitoasetus 1 a §,  
Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 4 §:n 1 ja 2 momentti,  
Perustuslaki 6 §:n 2 momentti, 17 §:n 3 momentti, 22 §.